

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til beslutning af folketinget i henhold til grundlovens § 47 angående statsregnskabet for finansåret 1952—53.

(Udvalgets betænkning med tilhørende forslag til beslutning findes i tillæg B. sp. 487).

Sagen sattes til forhandling.

Brodthagen: Da udvalgets ærede ordfører (Poul Hansen [Svendborg]) tilsyneladende er sporløst forsvundet, skal jeg gøre et par bemærkninger angående udvalgets arbejde.

Udvalget har holdt 4 møder, har gennemgået statsrevisorernes betænkning og har stillet forskellige spørgsmål, bl. a. til statsministeriet, forsvarsministeriet, ministeriet for handel, industri og søfart, indenrigs- og boligministeriet, justitsministeriet og ministeriet for offentlige arbejder. Disse spørgsmål har udvalget fået besvaret, og vi har taget svarene til efterretning.

Udvalget stiller herefter i overensstemmelse med statsrevisorerne følgende forslag til beslutning af folketinget:

„Statsregnskabet for 1952—53 godkendes.“

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag til beslutning af folketinget, sålydende:

„Statsregnskabet for 1952—53 godkendes“,
vedtoges uden afstemning.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om forlængelse af lov om forbrugerpriserne på mælk. [Af Aksel Larsen m. fl.]

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1657; fremsættelsen findes i tidenden sp. 2997).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Landbrugsministeren (Smørum): Det lovforslag, som de ærede medlemmer hr. Aksel Larsen, fru Ragnhild Andersen og hr. Alfred Jensen har fremsat om forlængelse for et år af loven om tilskud til forbrugerpriserne på mælk, kan jeg ikke tiltræde.

Det er rigtigt, at de foreliggende beregninger viser, at der ved den gældende lovs udløb i dag, vil ske en forhøjelse af mælkeprisen med 9 øre pr. l. Det ærede medlem hr. Aksel Larsen sagde i sin fremsættelsestale, at det ville være en katastrofe — navnlig for familier med børn — hvis det tilskud, der har holdt mælkepriserne nede, nu skal bortfalde. Når det ærede medlem bruger så stærke ord i denne sag, må det formentlig bero på, at det er undgået det ærede medlems opmærksomhed, at der bl. a. netop som følge af den merudgift, familier med børn vil få ved mælketilskuddets bortfald, er gennemført en forhøjelse af børnetilskuddene.

Jeg må derfor mene, at der ikke er noget sagligt grundlag for det foreliggende lovforslag, og jeg må anbefale tingets ærede medlemmer at stemme imod det.

Petra Petersen: Må jeg først på min gruppes vegne protestere overfor den måde, man har behandlet dette lovforslag på. Vi har i dag den 1. april, og loven om forbrugerpriserne på mælk er udløbet. Man har proklameret dette; overalt i byerne har mælkeudvalgene drøftet forhøjelsen af mælkepriserne, og forhøjelsen af mælkeprisen er trådt i kraft i dag. Der har været tid nok til at sætte dette vort lovforslag til behandling her i tinget, men først i dag sker det altså. Jeg synes, det er meget uanstændigt at behandle en gruppe af tinget på den måde.

Her i København er prisen for en liter sødmælk forhøjet med 9 øre i dag. I andre byer, bl. a. den by, hvor jeg hører hjemme, har man forhøjet mælkeprisen med 10 øre, og der er byer, hvor man agter at benytte lejligheden til yderligere at forhøje mælkeprisen.

Hermed er jo det sidste tilskud til forbrugerpriserne forsvundet, og befolkningen — ikke mindst de dårligst stillede — har fået lov til at betale. Det er i og for sig sørgeligt, at man her i salen, gennem pressen og gennem publikationer til husstandene

[Petra Petersen.]

stadig hævder, at der er givet befolkningen, rentenyderne og familier med børn, dækning for tilskuddenes bortfald. Der er jo bl. a. sket det, at samtidig med tilskuddenes bortfald gennem årene har man ophævet maksimalpriserne, og der er en meget mangelfuld kontrol med priserne. Dette betyder, at priserne på mange varer efterhånden er steget til det ganske utrolige. Det var just ikke det, befolkningen havde ventet, da vi fik en handelsminister, som var formand for forbrugerrådet. Som en gang før stillede arbejderhusmødrene store forventninger til en minister af deres eget køn. Her fik vi en minister, der forstod husmødrenes kvaler med hensyn til de stigende priser og dårlige varekvaliteter. Om ikke andre af regeringens medlemmer forstår, hvad mælkeprisens forhøjelse betyder, bør handelsministeren forstå det, og det ville være påkrævet, om den højtærede minister efter sit lange fravær gjorde sin indflydelse gældende i regeringen og videreførte denne tilskudsordning.

Gennem årene er varepriserne jo steget kolossalt, og det drejer sig i høj grad om priserne på netop de varer, man bruger i almindelige arbejderhusholdninger. Lad os se på en ting som havregryn i pakker. Da vi havde tilskudsordningen og maksimalprisen, kostede 1 kg havregryn 94 øre; det var i 1948. I 1949 var prisen 1 kr. 14 øre, og i dag betaler man i København 1 kr. 86 øre for 1 kg havregryn i pakke. For rugbrød er forholdet tilsvarende. Før tilskuddet bortfaldt, betalte man for et 4 kg rugbrød 1 kr. 17 øre, i 1953 var prisen 1 kr. 97 øre, i juli 1954 2 kr. 13 øre og i januar 1955 2 kr. 42 øre. Noget lignende gælder franskbrød og alle andre husholdningsvarer. Stødt melis lå fast på 49 øre pr. kg, i dag er prisen 1 kr. 2 øre pr. kg. Prisen på leverpostej er gennem disse år fordoblet, og der er ikke givet erstatning, hverken gennem lønregulering eller på anden måde.

Vi ser prisstigningernes virkning ikke mindst på det dalende forbrug. Følger man forbruget pr. individ af f. eks. mel og gryn, ser vi, at hvert individ i Danmark i 1946 brugte 108 kg mel og gryn; dette forbrug var i 1953 dalet til 95,8 kg. Forbruget af kød og fisk var i 1946 pr. individ 81,8 kg, i 1953 75,2 kg. Forbruget af mælk

og fløde lå i 1946 på 192 l sødmælk pr. individ, i 1953 var forbruget dalet til 172,8 l. Nu kommer man så med en forhøjelse af mælkeprisen, og at det vil betyde en yderligere nedgang i forbruget, siger sig selv — det er jo også det, der er regeringens hensigt. Men lad så være med at gå rundt og sige, at det ikke går ud over børnene! Ser vi på gennemsnitsforbruget pr. individ her i landet og samtidig er klar over, at der stadig er en stor gruppe mennesker, der trods de stigende priser ikke har nødtigt at sætte forbruget ned, så kan vi regne med — og vi, der kender arbejderbefolkningens levevilkår, ved, det er rigtigt — at der er store grupper her i landet af arbejdere og dermed ligestillede, hvis forbrug ligger langt under det, der i dag er gennemsnittet.

9—10 øre pr. l mælk eller måske mere gælder forhøjelsen. En gennemsnitsfamilie på fire medlemmer, 2 voksne og 2 børn, bruger i den almindelige husholdning 2 l mælk pr. dag; det bør man bruge, hvis der er 2 børn. Det øgede børnetilskud, som ministeren talte om, andrager for de laveste indtægter, altså skattepligtige indtægter på under 5 000 kr., 26 kr. pr. barn om året; selvom man regner med den mindste stigning i mælkeprisen, 9 øre, dækker tilskuddet kun 300 l om året. En familie med 2 børn vil selv med det højeste børnetilskud få et regulært underskud på 13 kr. pr. år, hvis de skal have en liter sødmælk pr. dag, og vi sætter det øgede børnetilskud op mod stigningen i mælkeprisen.

Jeg ser ganske bort fra sparebeviserne og det lille kontante tilskud for de lavest lønnede og dem med de mindste indtægter, for vi har endnu det værste tilbage af kriseforliget, nemlig huslejestigningen, der for almindelige lejligheder vil komme til at betyde 200 kr.—250 kr. pr. år. Sparebevisernes værdi er tvivlsom; befolkningen betragter dem også sådan, og det lille kontante tilskud betyder så uendelig lidt overfor de øvrige stigninger, der kommer som følge af kriseforliget.

Prisstigningerne vil efterhånden slå igenem; huslejestigningen og mælkeprisernes stigning mærkes fra den første dag, og det vil blive uendelig vanskeligt for regeringen at få befolkningen til at forstå, at dette er til dens bedste. Det vil blive meget svært

[Petra Petersen.]

at opretholde myten om, at familier med børn har fået dækning. Det vil gå familien Sørensens lille Ole, som socialdemokratiet har voldsom omsorg for i den udsendte tryksag, sådan, at han nok skal komme til at mærke indskrænkningerne i forbruget, og selvom familien er aldrig så anstændig, er det mest sandsynligt, at lille Ole kommer til at gå med de lasede bukser. Desværre vil det blive sådan, som der står i den pågældende tryksag, at der bliver en del af befolkningen, der kommer til at leve, som den plejer.

Dette kriseforlig og det, der sker her i dag, kan jeg kun karakterisere med salig Hørups ord:

„Den politik, jeg anser som den lumpneste af alle, er den, hvor de rige rotter sig sammen for at plyndre den fattige og sætte overklassen på nakken af dem, der har mindst at stå imod med.“

Landbrugsministeren (Smørum): Jeg finder ikke anledning til at indlade mig i en større diskussion med det ærede medlem om priserne på fødemidler, men jeg synes dog, det kan være nyttigt overfor den tale, som det ærede medlem her har holdt, at oplyse om, at prisen på konsummælk i øjeblikket i England er 1 kr., i Frankrig 1 kr. og i Rusland 4 kr. 52 øre for 1 kg. Når det ærede medlem nu taler om lumpen politik overfor arbejderne, vil jeg bede det ærede medlem se den kendsgerning i øjnene, at det alligevel er sådan, at i forhold til alle andre lande har vi her i landet billige priser på alle de vigtigste livsforbrødsvarer, langt billigere end i en række andre lande. Jeg synes derfor, at det ærede medlem skyder fuldstændig over målet i den agitationstale, det ærede medlem har holdt her. Det er sådan, at den forhøjelse af mælkeprisen, som sker nu, er for alle almindelige arbejderindtægter dækket af den forhøjelse, der er sket af børnetilskuddene. Det er kendsgerningen i denne sag.

Petra Petersen: Jeg forstår ikke, hvad det gavner, at den højtærede landbrugsminister fortæller, at man andre steder har det dårligere. Jeg ved da udmærket, at i Indien dør folk af sult, men det hjælper ikke den danske arbejder. Det, det drejer sig om,

er hverken England, Sverige eller andre lande; det, det drejer sig om, er, om den danske arbejder får det ringere eller bedre, og med dette kriseforlig har man forringet den danske befolknings leveforhold ganske betydeligt, og det skal nok komme til at mærkes. Stigningen på mælken betyder uendelig meget. Jeg talte forleden dag med en enlig moder med 3 børn. Hun har 288 kr. pr. måned. Tror man ikke, at en stigning i mælkeprisen med 9 øre — i hendes by 10 øre — vil betyde noget for hende? Det betyder uendelig meget, og jeg gad gerne se den dækning, hun har fået for disse stigninger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

I skrivelse af dags dato meddeler forsvarsministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov nr. 241 af 4. juni 1947 om en dansk besættelsesstyrke i udlandet,

forslag til lov om ændringer i lov nr. 276 af 18. juni 1951 om forsvarets ordning (sammensætningen af værnene, korpsene m. fl.) og forslag til lov om ændringer i lov nr. 277 af 18. juni 1951 om forsvarets ordning (personellet ved værnene, korpsene m. fl.).

Medlem af folketinget Hanne Budtz har meddelt mig, at hun ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

Agter finansministeren at praktisere § 6 i lov om omsætningsafgift af motorkøretøjer vedrørende fritagelse for omsætningsafgift således, at en invalid handelsrejsende omfattes af denne bestemmelse? Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag

Forsvarsministeren (Rasmus Hansen): Herved tillader jeg mig overfor det høje